

Dos.nr. 3-123/24
2-24108754-02-3-27092024

HOTĂRÂRE

În numele legii

01 octombrie 2024

mun. Chișinău

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ
al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători
Grefier

Ghenadie Mîra
Victoria Sîrbu și Angela Braga
Mihaela Pîrvu

examinând, în ședință de judecată publică cauza civilă cauza civilă la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Renato Usatîi, candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de PP Partidul Nostru împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al RM cu privire la anularea actului administrativ,-

c o n s t a t ă :

La data de 27 septembrie 2024, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de către Partidul Politic ”Partidul Nostru”, Renato Usatîi a depus la Curtea de Apel Chișinău acțiune în contencios administrativ împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, Candidat la funcția de Președinte a Republicii Moldova privind anularea actului administrativ – a hotărârii Comisiei Electorale Centrale ***** și obligarea pârâtei de a prezenta procesul-verbal al ședinței CEC din 24.09.2024.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că, la data de 20.09.2024, s-a adresat cu o sesizare/contestație către Comisia Electorală Centrală, înregistrată cu nr. ***** din aceeași dată, prin care a solicitat: 1. Admiterea prezentei sesizări; 2. Examinarea modalității (numerar sau transfer) și legalității donației efectuate de către concurentul electoral Maia Sandu către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Dacă a fost efectuat transfer, de la care cont bancar - către care cont bancar a fost efectuat transferul. Cine este beneficiarul transferului bancar. Dacă a fost efectuată donația în numerar - cine a primit banii în numerar; 3. Verificarea perioadei la care a fost efectuată donația respectivă, până la începerea perioadei electorale, sau perioadei preelectorale sau în timpul acesteia; 4. Constatarea efectuării agitației electorale de către Autoritatea publică locală – Primăria sat. Nișcani, r-l

Călărași, utilizând resurse administrative în acest sens; 5. Constatărea efectuării agitației electorale de către Instituția Publică Agenția Informațională de Stat „Moldpres” în favoarea concurentului electoral Maia Sandu, utilizând cultele religioase și părți componente ale acestora; 6. Aplicarea sancțiunilor ce se impun conform cadrului legal.

Remarcă că, în susținerea sesizării/contestației s-a invocat că, la data de 12.09.2024, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2843 d-na Maia Sandu a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de Președinte al R. Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, pentru alegerile prezidențiale din 20.10.2024. Ulterior, pe mai multe site-uri de știri naționale, internaționale precum și cele gestionate de către Cancelaria de Stat (Moldpres), precum și în mai multe surse media, au fost publicate articole prin care se aduce la cunoștința publicului că, dna Maia Sandu a donat suma de 25 000 euro către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Această sumă de bani a fost primită în calitate de premiu „Robert Blum 2024” în Germania la data de 18.05.2024. Totodată pe pagina de Facebook oficială a Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași, este postat un mesaj de mulțumire în adresa d-nei Maia Sandu: „IMPORTANT!!! Președinta R. Moldova, Maia Sandu, donează premiul „Robert Blum 2024” pentru repararea și conservarea monumentului istoric, Biserica „Sf. Cuvioasa Parascheva” din sat. Nișcani Primăria sat. Nișcani anunță, cu deosebită recunoștință, că Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, va dona premiul „ Robert Blum 2024”, în valoare de 25 000 de euro, Bisericii „Sf. Cuvioasa Parascheva” din localitate. Decizia a fost luată în urma demersului Consiliului parohial, care a solicitat sprijin pentru reparația acestui monument istoric. Biserica „Sf. Cuvioasa Parascheva”, construită în anul 1905, este un monument arhitectural de importanță națională, inclus în Registrul monumentelor Republicii Moldova ocrotite de stat (nr. 191). Aceasta reprezintă un simbol esențial al patrimoniului cultural și religios al sat. Nișcani, având o valoare istorică și spirituală de neprețuit pentru comunitatea locală. Donația oferită de Președinta Maia Sandu va fi utilizată pentru repararea și conservarea acestui important lăcaș de cult, contribuind astfel la protejarea identității noastre culturale și spirituale. În numele locuitorilor sat. Nișcani și al Primăriei, dorim să ne exprimăm recunoștința față de Președinta Maia Sandu, pentru susținerea valorilor culturale și spirituale ale Republicii Moldova”.

Reiterează că, la data plasării în spațiul media a informației sus-menționate, dna Sandu deja avea calitatea de concurent electoral, respectiv această campanie de informare urmează a fi apreciată drept acțiune de campanie electorală, publicitate electorală, despre care reclamantul consideră că, poate fi tratată o acțiune de corupere indirectă a alegătorilor.

Notează că, la ziua de astăzi, atât dna Sandu, cât și Instituția Prezidențială, nu au venit cu informații oficiale ce ar confirma sau infirma cele relatate mai sus.

În drept a invocat prevederile art. 26 Cod electoral, prevederile art. 54 alin. (6) din Codul electoral, art. 70 alin. (4) din Codul electoral.

Drept urmare, a menționat reclamantul că, în speță, nu au fost respectate prevederile legale pre-citate.

Punctează că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale *****, pe marginea sesizării/contestației nr. ***** din 20.09.2024, s-a dispus respingerea acesteia ca fiind inadmisibilă.

În motivarea soluției adoptate, autoritatea pârâtă a invocat omiterea termenului de trei zile, la înaintarea sesizării/contestației nr. ***** din 20.09.2024, prevăzut de art. 95 Cod electoral, precum și nerespectarea prevederilor pct. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023.

Invocă dezacordul cu hotărârea emisă și o consideră neîntemeiată, din următoarele considerente.

Conform art. 98 Cod electoral, (1) În ordinea procedurii contenciosului administrativ, instanțele de judecată competente examinează acțiunile în domeniul electoral după cum urmează: 2) Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță: a) contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale”. Totodată, reieșind din conținutul dispozitivului pronunțat de către Comisia Electorală Centrală, hotărârea pronunțată poate fi contestată în ordinea contenciosului administrativ de către Curtea de Apel Chișinău. Astfel, în materie de competență, prevederile legale, la depunerea prezentei cereri de chemare în judecată, sunt respectate. Conform art. 95 Cod electoral, (1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. În cazul în care hotărârea contestată a fost pronunțată la data de 24.09.2024, termenul de depunere a prezentei cereri, este respectat integral.

Pe fondul cauzei, reiterează că, la data de 20.09.2024, a fost depusă pe numele autorității pârâte sesizare/contestație, iar la data de 23.09.2024, la expirarea termenului prevăzut de lege pentru examinarea acesteia, a fost înștiințat în scris că, termenul de examinare a acesteia a fost prelungit cu două zile. Necătând la informația primită la data de 23.09.2024, pe data de 24.09.2024, orele 12.05, prin intermediul unei telefonograme, au fost informați despre faptul că, sesizarea/contestația depusă va fi examinată în aceeași zi, și anume 24.09.2024, orele 15.00.

Reieșind din imposibilitatea prezentării reclamantului în ședința stabilită pentru orele 15:00, ultimul fiind implicat în cadrul unei întâlniri cu alegătorii din or. Șoldănești, stabilită anticipat, fapt adus la cunoștință publicului larg, reclamantul a înaintat o cerere de amânare a examinării sesizării/contestației înaintate, care a fost neglijată și neexaminată la etapa de aprobare a ordinii de zi a ședinței CEC din 24.09.2024, încălcându-se astfel dreptul acestuia din urmă, de a participa personal la

examinarea sesizării/contestației depuse, or în cadrul ședinței comisiei, dispune de dreptul de a completa sesizarea, de a răspunde la întrebările membrilor CEC și a altor participanți la ședință, de a-și expune propria opinie pe marginea discuțiilor din cadrul ședinței.

Face referire la prevederile pct. 19 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, conform căruia, din motive obiective, la solicitarea membrilor sau a părților, ședința poate fi amânată, cu respectarea termenelor de examinare a contestației prevăzute de art. 100 Cod electoral nr. 325/2022. Neprezentarea nemotivată a părților sau a uneia dintre părți la ședință nu împiedică examinarea și soluționarea contestației. Potrivit pct. 95 din Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1098/2023 din 06.07.2023, în cazul în care solicitarea de amânare se depune până în ziua ședinței, admisibilitatea acesteia se decide de membrul raportor și se aduce la cunoștință membrilor în cadrul ședinței, iar dacă este înaintată în cadrul ședinței, admisibilitatea solicitării se decide de membrii Comisiei la etapa aprobării ordinii de zi. Amânarea examinării proiectului de hotărâre nu va depăși termenul de examinare stabilit de cadrul normativ.

Astfel, de vreme ce cererea de amânare înaintată, nici nu a fost pusă în discuție, or, comisia nu s-a expus pe marginea netemeinicii acesteia, reclamantul personal, din motive obiective, expuse supra, fiind în imposibilitate de a participa la ședință, fapt adus la cunoștință, consideră că, au fost încălcate drepturile sale.

Opinează reclamantul că, motivarea Comisiei Electorale Centrale în susținerea hotărârii emise, constituie, per general, doar argumentele expuse de partea oponentă, fără a fi luate în considerație argumentele invocate în sesizarea/contestația depusă - fapt inacceptabil. Or, chiar și în cazul în care, Comisia Electorală Centrală a considerat neîntemeiate ori irelevante argumentele invocate, acestea urmau a fi dezbătute.

Astfel, remarcă că, Comisia Electorală Centrală nu a examinat nici într-un mod faptul comiterii încălcării invocate și anume, momentul în care aceasta a fost comisă, or însăși sesizarea/contestația a fost respinsă, anume pe temeiul omiterii termenului de depunere a acesteia.

Afirmă că, în lipsa constatării momentului comiterii încălcării, nu poate fi invocat nici faptul omiterii termenului de depunere a sesizării/contestației, în caz contrar reținându-se rea-credința Comisiei Electorale Centrale și o favorizare a concurentului electoral Maia Sandu.

Mai mult, menționează că, nu au fost prezentate probe în confirmarea respectării termenului de depunere a sesizării/contestației din considerentul că, termenul prevăzut de lege nu este încălcat, iar în situația dată, obligația de a prezenta probe în combaterea poziției date a aparținut persoanei terțe, care a invocat un asemenea argument.

Drept urmare, în lipsa unor probe, Comisia Electorală Centrală a luat poziția candidatului electoral Maia Sandu, ceea ce constituie o încălcare și, în atare circumstanțe Curtea a reamintit că, în ceea ce privește garanțiile aplicabile în materie de motivare a hotărârilor judecătorești, art. 6 § 1 din Convenție implică, în special, obligația instanței de a efectua o examinare efectivă a motivelor, a argumentelor și a probelor prezentate de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora, precum și de a motiva hotărârile judecătorești. Curtea reamintește, de asemenea, că, potrivit jurisprudenței sale constante, aprecierea faptelor și a probelor este, în primul rând, de competența instanțelor naționale [Bochan împotriva Ucrainei (nr. 2) (MC), nr. 22251/08, pct. 61, CEDO 2015], iar o hotărâre judecătorească internă poate fi caracterizată ca fiind „arbitrară” într-o măsură care prejudiciază caracterul echitabil al procesului numai dacă este lipsită de motivare sau dacă motivarea se bazează pe o vădită eroare de fapt sau de drept săvârșită de instanța națională, având ca rezultat o „denegare de dreptate” [Moreira Ferreira împotriva Portugaliei (nr. 2) (MC), nr. 19867/12, pct. 85, 11 iulie 2017] (pct. 50, cauza Iancu vs România din 23.02.2021).

Constată reclamantul că, hotărârea contestată este lipsită de o motivare în sensul sesizării/contestației depuse, ceea ce condiționează anularea acesteia. Totodată, apreciază argumentul privind omiterea termenului de depunere a sesizării/contestației drept unul neîntemeiat, or, este evident că, urmare a publicațiilor vizate, nu s-a asigurat disponibilitatea în drepturi a părților interesate, ce constă în posibilitatea, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, admițându-se încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) CPC.

Subsecvent, consideră că la caz, a fost încălcat și dreptul la apărare, garantat de art. 26 Constituție, care reprezintă principala garanție a unui proces echitabil, fără de care tranșarea litigiului în mod judicios nu ar fi posibilă.

Cu referire la lipsa probelor, atrage atenția că, în sesizarea/contestația depusă, s-au invocat sursele care au publicat articolele vizate, care prin sine și constituie probe, or, în opinia reclamantului, conținutul acestora denotă încălcarea invocată. Mai mult, în cazul în care probele reprezintă articole mediatice, aduse publicului larg și acestea nu au fost anexate în mod separat, ci incluse în conținutul sesizării/contestației, lipsește necesitatea anexării declarației stipulate în pct. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, odată ce o astfel de declarație se întocmește și se prezintă doar pentru a confirma legalitatea probelor prezentate.

Specifică de asemenea că, nu pot fi reținute argumentele avocatului candidatului electoral Maia Sandu privind necorespunderea sesizării/contestației după formă și conținut, or, în cazul dat, Comisia Electorală Centrală ar fi acționat conform prevederilor art. 93 alin. (2) lit. d) Cod electoral, cu atât mai mult,

sesizarea/contestația conține date atât privind temeiul juridic, precum și cerințele contestatarului, fapt ce denotă respectarea întru totul a prevederilor art. 92 alin. (1) lit. c) Cod electoral.

Reiterează că, hotărârea CEC ***** este una ilegală, or la emiterea acesteia a fost încălcată atât procedura de examinare a sesizării/contestației, cât și dreptul la apărare al reclamantului, fapt pentru care aceasta este pasibilă anulării integrale.

La data de 30.09.2024, avocatul Pohila Igor, în interesele reclamantului – Candidatul desemnat la funcția de Președinte al R. Moldova de către Partidul Politic ”Partidul Nostru”, Renato Usatîi a depus cerere de modificare a temeiurilor acțiunii, prin care suplimentar a indicat că, la data de 20.09.2024, Renato Usatîi a adresat o sesizare Comisiei Electorale Centrale, înregistrată cu nr. ***** din aceeași dată, prin care a invocat că, la data de 12.09.2024, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2843, d-na Maia Sandu a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, pentru alegerile prezidențiale din 20.10.2024.

Notează că, pe mai multe site-uri de știri naționale, internaționale precum și cele gestionate de către Cancelaria de Stat (Moldpres), au fost publicate articole, prin care se aduce la cunoștința publicului că dna Maia Sandu a donat suma de 25 000 euro către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Această sumă de bani a fost primită în calitate de premiu „Robert Blum 2024” în Germania la data de 18.05.2024.

Susține reclamantul că, o eventuală efectuare a donației în timp ce d-na Sandu deja avea calitate de concurent electoral, poate fi considerată ca o acțiune de corupere indirectă a alegătorilor.

Consideră hotărârea Comisiei Electorale Centrale ***** drept ilegală, invocând vicii de procedură, și în acest sens menționează că, la examinarea sesizării din 20.09.2024, i-a fost încălcat dreptul la un proces echitabil și, respectiv, procedura administrativă.

Indică că, sesizarea a fost depusă la 20.09.2024, iar la data de 23.09.2024, la expirarea termenului prevăzut de lege pentru examinarea acesteia, reclamantul a fost informat în scris că termenul de examinare a acesteia a fost prelungit cu două zile.

Totodată, la data de 24.09.2024, orele 12.05, prin intermediul unei telefonograme, reclamantului i sa comunicat că sesizarea depusă de către ultimul va fi examinată în aceeași zi, și anume 24.09.2024, orele 15.00.

Precizează că, în acest moment, reclamantul se afla în vizită în or. Șoldănești pentru întâlnirea cu alegătorii, stabilită anticipat și adusă la cunoștința publicului larg.

Despre imposibilitatea prezenței la ședința de la 15.00, CEC a fost informată prin scrisoarea din 24.09.2024 de la ora 14.00, fiind solicitată amânarea examinării sesizării.

Învederează că, deși potrivit pct. 19 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei

Electoral Central nr. 1128 din 18.07.2023, din motive obiective, la solicitarea membrilor sau a părților, ședința poate fi amânată, cu respectarea termenelor de examinare a contestației prevăzute de art. 100 din Codul electoral nr. 325/2022, CEC a decis examinarea sesizării în lipsa petentului.

Subliniază reclamantul că, potrivit pct. 95 din Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1098/2023 din 06.07.2023, în cazul în care solicitarea de amânare se depune până în ziua ședinței, admisibilitatea acesteia se decide de membrul raportor și se aduce la cunoștință membrilor în cadrul ședinței, iar dacă este înaintată în cadrul ședinței, admisibilitatea solicitării se decide de membrii Comisiei la etapa aprobării ordinii de zi.

Constată că, nici una din acestea prevederi nu a fost respectată, discuțiile și decizia pe marginea cererii de amânare fiind luate în cadrul examinării sesizării propriu zise, iar din procesul-verbal al ședinței CEC din 24.09.2024, se atestă că membrii CEC au examinat cererea de amânare nu sub aspectul temeiniciei acesteia, dar exclusiv sub aspectul oportunității ei.

Notează de asemenea că, o eventuală amânare a examinării sesizării pentru data de 25.09.2024, s-ar încadra în prevederile pct. 19 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1128 din 18.07.2023, ” cu respectarea termenelor de examinare a contestației prevăzute de art. 100 din Codul electoral.

Cât privește alegațiile Comisiei Electorale Centrale privind prezența în ședință a reprezentantului reclamantului la CEC, d-lui Nicolae Margarint, reclamantul menționează că anume el, Renato Usatîi, fiind autorul și semnatarul sesizării, este parte în procedura administrativă, iar N. Margarint nu cunoștea nici circumstanțele cauzei, nici motivele sesizării, respectiv, nu putea să apere poziția petentului.

Punctează că, potrivit pct. 91 din Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1098/2023 din 06.07.2023, Comisia Electorală Centrală asigură condiții de asistare/participare la ședință pentru persoanele invitate/vizate, precum și pentru părțile la procedura administrativă. De asemenea, prevederile art. 45 alin. (1) Cod Administrativ, statuează că, persoanele fizice participă la procedura administrativă personal sau prin reprezentanții lor. Astfel, din norma legală menționată, rezultă că modul de participare (personal sau prin reprezentant), se decide de persoana fizică și nu poate fi impus acestuia.

Prin urmare, reclamantul a fost nemotivat lipsit de posibilitatea de a participa în ședința CEC și de a susține poziția sa expusă în sesizare, prin aceasta fiind încălcat dreptul acestuia la un proces echitabil și, respectiv, procedura administrativă.

Subsecvent, reclamantul mai invocă vicii de fond a hotărârii contestate și, în acest sens remarcă că, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale *****, s-a respins sesizarea d-lui R. Usatîi ca fiind inadmisibilă, în motivarea inadmisibilității fiind invocate următoarele:

- Sesizarea (contestație) nu corespunde cerințelor de formă și conținut;

- Sesizarea (contestație) a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de Codul Electoral;

Referitor la pretinsa necorespondere a cerințelor de formă și conținut a sesizării (contestației), invocă că, la caz, sesizarea se bazează pe conținutul articolelor din mass media. Reclamantul nu cunoaște când, de către cine și în ce condiții au fost scrise aceste articole, sunt ele scrise cu bună-credință sau au fost silite, sânt ele bazate pe informații veridice, sau sânt denaturate. Prin urmare, reclamantul apriori nu poate întocmi o declarație pe propria răspundere privind proveniența legală a acestora (conform art. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală), or, nu cunoaște și nici nu poate să cunoască despre proveniența legală a informației reflectate în articole. De fapt, reclamantul în sesizare a inclus doar link-uri la acestea articole și nu înțelege cum în opinia CEC, acestea pot fi ”legalizate”. Mai mult, reclamantul a sesizat anume CEC să verifice informația apărută în spațiul public privind eventuală corupere a alegătorilor, or, petentul nu are această capacitate instituțională. Prin urmare, cerința de a ”legaliza” link-uri prin întocmirea declarației pe propria răspundere este una absurdă și ne aplicabilă speței.

Referitor la pretinsa expirare a termenului pentru depunerea sesizării, stipulează că, sesizarea depusă, se referă la o eventuală încălcare a cadrului normativ cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale, a candidaților desemnați (art.91 alin.(1) lit. d) Cod Electoral).

Reține că, potrivit art.95 alin. (4) din Codul Electoral, contestațiile care vizează faptele prevăzute la art.91 alin.(1) lit. d) se depun la organul electoral corespunzător în termen de 3 zile de la identificarea încălcărilor. Astfel, constată că, nu are capacitatea de a identifica încălcarea, or, această capacitate o au, după caz, fie Comisia Electorală Centrală, fie organele de drept. Reclamantul în baza informației publicate în mass media, a sesizat CEC ca aceasta să identifice dacă a avut sau nu loc încălcarea.

Chiar și în situația ipotetică în care Reclamantul totuși va fi considerat subiectul identificării încălcării și atunci Comisia Electorală Centrală urmează să demonstreze când petentul a aflat (a identificat) despre încălcare.

Indică că, în hotărârea Comisiei Electorale Centrale *****, se indică că donația a avut loc la data de 13.09.2024 și, respectiv, din această dată trebuie calculat termenul pentru depunerea contestației.

Atrage atenția, în primul rând, că nu este clar cum a fost stabilită aceasta dată, or, CEC a refuzat să examineze sesizarea în fond, dar din conținutul articolelor nu poate fi dedusă data donației. Articole la care se referă reclamantul au fost publicate între 13 și 16 septembrie, fără a fi indicată data ”evenimentului”. Mai mult, Ziarul de Gardă, la 13 septembrie, de exemplu, utilizează timpul viitor scriind că ”Maia Sandu va dona premiul bisericii”.

În al doilea rând, pentru calcularea termenului, trebuie de stabilit când petentul a aflat despre pretinsa încălcare (a identificat-o) și nu când aceasta a avut loc, or,

aceasta încălcare poate fi și ascunsă. Reclamantul declară că a aflat despre această donație la 19.09.2024 și a doua zi a sesizat CEC.

În acest context este necesar de menționat și prevederile art. 31³ din Legea privind partidele politice, care stipulează că, sesizarea privind încălcarea prevederilor cu privire la finanțarea și gestiunea financiară a partidelor politice poate fi depusă de orice persoană cu drept de vot sau de o persoană juridică din Republica Moldova, inclusiv de autorități sau instituții publice, în termen de 30 de zile calendaristice din momentul în care încălcarea i-a devenit cunoscută.

Prin urmare, constată că, sesizarea d-lui Renato Usatîi, a fost depusă în termen.

Suplimentar la cele relatate supra, reclamantul punctează că, rolul Comisiei Electorale Centrale în aplicarea legislației în materia electorală nu este unul pasiv ci pro activ. Astfel, potrivit art.25 lit. t) din Codul Electoral, CEC aplică sau solicită aplicarea sancțiunilor, stabilite de prezentul cod, de Legea nr. 294/2007 privind partidele politice și de alte acte normative aferente, pentru încălcarea legislației electorale, precum și sesizează organele competente privind faptele pasibile de răspundere contravențională sau penală.

La acest capitol, face referire și la prevederile art. 181¹ Cod Penal, care reglementează coruperea electorală, art. 48³ - Finanțarea ilegală a partidelor politice, a grupurilor de inițiativă, a concurenților electorali sau a participanților la referendum și art. 52 - Agitația electorală interzisă din Codul Contravențional.

De asemenea, reliefează că, potrivit art. 26 alin. (1) Cod Electoral, CEC: g) conlucrează, în vederea asigurării respectării legislației privind finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă, cu autoritățile administrației publice centrale și locale, precum și cu alte instituții sau entități, indiferent de forma juridică de organizare; k) exercită alte atribuții de supraveghere și control al respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale și a grupurilor de inițiativă, în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale Legii nr.294/2007 privind partidele politice.

Prin urmare, imediat după ce pârâtei i s-a comunicat informația despre pretinsa corupere a alegătorilor, acesta avea obligația s-o examineze în fond și, după caz, să sesizeze organele competente.

Generalizând cele relatate supra, reclamantul conchide despre ilegalitatea hotărârii Comisiei Electorale Centrale ***** și constată că în speță, CEC acoperă ilegalitățile unui concurent electoral și în aceste circumstanțe, consideră oportună anularea hotărârii CEC.

Fiind notificată despre acțiunea promovată în instanța de contencios administrativ, pârâta Comisia Electorală Centrală, prin referința depusă la data de 30.09.2024, a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

În susținerea poziției sale, pârâta a indicat că, domnul Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 20.10.2024, desemnat de Partidul politic „Partidul Nostru”, a depus la Comisia Electorală Centrală

o sesizare, înregistrată sub nr. CEC-7/16482 din 20.09.2024, cu privire la încălcarea legislației electorale de către doamna Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova în alegerile prezidențiale din 20.10.2024, desemnată de Partidul Politic „Partidul Acțiune și Solidaritate”, precum că, pe mai multe site-uri de știri naționale, internaționale, inclusiv pe cel gestionat de Cancelaria de Stat (Moldpres), precum și pe mai multe surse media, au fost publicate articole despre faptul că dna Maia Sandu donează premiul „Robert Blum pentru Democrație 2024”, în valoare de 25 000 de euro, pentru repararea și conservarea bisericii din sat. Nișcani, r-l Călărași. În susținerea celor arătate, reclamantul a atașat link-uri de pe site-urile de știri și de pe pagina de Facebook. În sesizare se mai menționa că, la data plasării în spațiul media a informațiilor sus-menționate, dna Maia Sandu avea calitatea de concurent electoral, respectiv, această campanie de informare este o acțiune de publicitate electorală.

Comisia a reținut că, contestația a fost depusă la data de 20.09.2024, dar din conținutul mesajelor de pe portalurile de știri, la care s-a făcut trimitere în sesizare, se atestă că acestea au fost publicate în perioada 13-16.09.2024.

Corespunzător, examinând data postării pe pagina de Facebook a Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași, la care face referire reclamantul, se atestă că este datat cu data de 13.09.2024.

Respectiv, potrivit art.93 alin. (2) Cod electoral, contestația se declară inadmisibilă, în special când a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de prezentul cod și nu corespunde cerințelor de formă și conținut.

În acest context, s-a declarat inadmisibilă contestația formulată de candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova în alegerile prezidențiale din 20.10.2024, Renato Usatii, depusă la data de 20.09.2024, stabilindu-se că, aceasta a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de Codul electoral.

Totodată, cu referire la necesitatea respectării termenelor, Comisia face trimitere la Decizia de inadmisibilitate a Curții Constituționale nr. 12/2020, conform căreia, Curtea reține că examinarea admisibilității după criteriul instituit de art. 207 alin. (2) lit. d) Cod administrativ constituie o garanție a aplicării principiului prevăzut de art. 6 §1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, privind judecarea unei cauze în mod echitabil și într-un termen rezonabil, în scopul înlăturării oricăror abuzuri din partea părților, prin care s-ar tinde la tergiversarea nejustificată a soluționării unui proces. Curtea menționează că legislatorul nu a stabilit un tratament discriminatoriu, ci un regim legal diferit, impus de existența unor situații procesuale diferite.

Referitor la respectarea termenelor în procedurile electorale, Comisia subliniază că aceste termene sânt esențiale pentru ordonarea corectă a operațiunilor și pentru protejarea securității juridice. Drepturile pot fi exercitate doar în cadrul stabilit de lege, iar expirarea termenelor face imposibilă revendicarea acestora. Termenele procedurale servesc și ca prevenție împotriva abuzului de drepturi. Participanții trebuie să acționeze cu bună-credință, respectând termenele legale, deoarece

nerespectarea acestora duce la pierderea dreptului de a sesiza autoritățile competente. Prin urmare, este important ca participanții să fie responsabili și să utilizeze drepturile și obligațiile procedurale în mod activ și corect.

Mai mult ca atât, subliniază că, Codul electoral nr. 325/2022 la art. 92 alin. (2) a stabilit cerințe de formă și conținut obligatorii pe care le va conține o contestație. Or, lit. c) a alin. (2) al art. 92, prevede ca element obligatoriu al unei contestații descrierea faptelor invocate ca presupuse încălcări, indicarea temeiului juridic, după caz, enumerarea și anexarea probelor ce confirmă faptele invocate, precum și cerințele contestatarului.

Invocă că, conform art. 96 alin. (1) și (2) Cod electoral, fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate, iar obligația de a confirma respectarea termenului de depunere a contestației în condițiile art. 95 revine contestatarului.

În acest context, pct. 22 din Regulamentul privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei electorale Centrale nr. 1128/2023, prevede că, probele se prezintă în corespundere cu art. 96 Cod electoral nr. 325/2022. În calitate de probe pot servi înregistrările audio/video, fotografiile, înscrisurile, declarațiile scrise ale martorilor și alte mijloace de probă. Partea care prezintă probe semnează o declarație pe propria răspundere privind proveniența legală a acestora, întocmită conform modelului din anexa nr. 2.

În contextul celor indicate supra, cu privire la prezenta speță, Comisia a constatat că, contestația a fost depusă la 20.09.2024, iar acțiunea de donare a premiului „Robert Blum 2024” în valoare de 25 000 euro, ar fi avut loc la 13.09.2024.

Consecvent, cu referire la admisibilitate, aceasta se referă la verificarea îndeplinirii unor criterii formale și procedurale care permit autorității să analizeze fondul unei cereri. Această etapă preliminară este esențială pentru buna administrare, prevenirea abuzurilor de drept și pentru asigurarea ordinii și celerității procesului.

Respectiv, în situația în care cererea nu respectă una sau mai multe dintre condițiile de admisibilitate, aceasta nu poate fi examinată pe fond. Această respingere fără analiză de fond nu reprezintă o sancțiune, ci o modalitate de protecție procedurală care garantează că doar cererile conforme cu legea sunt soluționate.

Remarcă că, contestația electorală care este depusă după expirarea termenului legal de 3 zile, chiar dacă pe fond ar putea exista argumente valide, aceasta nu va fi examinată, deoarece nu îndeplinește cerința de admisibilitate legată de termen. Astfel, autoritatea o respinge ca inadmisibilă, fără a analiza conținutul argumentelor prezentate.

Luând în considerare cele relevate în coroborare cu art. 100 alin. (1) Cod electoral și art. 224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, a solicitat instanței respingerea acțiunii înaintate de Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova în alegerile prezidențiale din 20.10.2024, desemnat de Partidul Politic „Partidul Nostru”, ca fiind neîntemeiată.

Fiind notificat despre acțiunea înaintată în instanța de contencios administrativ de către Renato Usatîi, reprezentantul terțului Maia Sandu, avocatul Eduard Digore, prin referința depusă la data de 30.09.2024 a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată și în acest sens a indicat că, reclamantul a făcut trimitere la prevederile art. 26, 54 alin. (6) și art. 70 lin.(4) Cod electoral, considerând că nu ar fi fost respectate, fără să invoce încălcarea unui drept. Reclamantul nu revendică o încălcare directă a unui drept personal, dar semnaleză posibile încălcări. Prin urmare, din conținutul sesizării, precum și al solicitărilor înaintate, nu se desprinde în ce măsură, prin acțiunile descrise, i-a fost adusă atingere dreptului său, corespunzător, care este în esență dreptul vătămat pe care îl revendică.

Cu referire la caz, învederează că, reclamantul, în sesizarea sa, făcând trimitere la presupusele fapte, "...că pe mai multe site-uri de știri naționale, internaționale precum și cele gestionate de către Cancelaria de Stat (Moldpres), precum și pe mai multe surse media au fost publicate articole prin care se aduce la cunoștința publicului că dna Maia Sandu a donat suma de 25 000 euro către biserica Sfânta Cuvioasa Parascheva din sat. Nișcani, r-l Călărași. Această sumă de bani a fost primită în calitate de premiu "Robert Blum 2024" în Germania la data de 18.05.2024", și că "...pe pagina de Facebook oficială a Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași este postat un mesaj de mulțumire în adresa d-nei Maia Sandu" nu indică cu exactitate, momentul producerii acestora, iar această omisiune, a fost realizată într-o manieră conștientă de către reclamant, scopul urmărit fiind de a induce în eroare Comisia și părțile asupra respectării termenului legal pentru depunerea sesizării.

Relevă că, în conformitate cu prevederile art. 95. alin. (1) Cod electoral nr. 325/2022, în perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. Standardele internaționale în materie electorală recomandă termene-limită foarte scurte pentru formularea contestațiilor și luarea deciziilor cu privire la acestea. În acest sens, urmează a se vedea "Codul Bunelor Practici în Materie Electorală al Comisiei de la Veneția", care recomandă termene-limită de la trei la cinci zile pentru formularea contestațiilor și luarea deciziilor cu privire la acestea. Potrivit aceluiași standard internațional, "Timpul" este esențial în litigiile electorale. Exercitarea dreptului de vot și a dreptului de a candida, depind de termenele-limită de înregistrare și restricțiile pot împiedica chiar exercitarea acestor drepturi. Incertitudinea pe termen lung cu privire la rezultatul alegerilor poate submina încrederea în sistemul electoral și instituțiile politice.

Astfel, reieșind din șirul normelor enunțate și starea de fapt descrisă, a fost ridicată excepția de tardivitate la depunerea Sesizării dlui Renato Usatîi, constituind astfel temei de inadmisibilitate a Sesizării.

Totodată, specifică reprezentantul terțului că, potrivit unei verificări primare, poate fi constatat cu ușurință, că postarea Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași pe pagina

de Facebook, s-a realizat în data de 13.09.2024. Această informație, fiind publicată pe o rețea socială publică, a devenit accesibilă publicului larg, inclusiv petiționarului, din momentul apariției sale. În consecință, orice observator liber, cetățean sau alegător, dar în special - concurent electoral, interesat de procesele electorale, alegeri și actori electorali, a avut acces imediat la informația disputată. Este un fapt notoriu și incontestabil, ce nu impune probare.

În aceste condiții, unui subiect electoral, conform legislației electorale, i se impun anumite obligații, de diligență și observație, cercetare chiar, asupra întregului proces electoral și asupra acțiunilor subiecților electorali.

Susține că, despre data aflării, reclamantul nu a prezentat careva argumente sau probe, ca urmare, în această parte, sesizarea a rămas a fi - neargumentată și neprobată. Mai mult ca atât, termenul înaintării sesizării, din punct de vedere juridic, trebuie calculat și verificat, din momentul în care subiectul putea și trebuia să cunoască despre producerea sau consumarea unor fapte sau evenimente, iar în speță - din momentul publicării informației contestate.

În consecință, reieșind din faptul că informația la care face trimitere Reclamantul a fost publicată în data de 13.09.2024, termenul limită în care putea fi depusă Sesizarea asupra pretinselor fapte, era data de 16.09.2024, iar pentru aceste motive, potrivit dispozițiilor art. 93 alin. (2) Cod electoral, Comisia Electorală Centrală corect a declarat inadmisibilă sesizarea, aceasta fiind depusă după expirarea termenului prevăzut de art. 95 alin. (1) Cod electoral.

Constată că, reclamantul nu revendică careva drepturi legale încălcate, prin preținsele acțiuni enunțate. Or, Comisia nu are competențe legale de a considera și a reține ex officio, eventuale drepturi vătămăte ale subiectului electoral, atâta timp cât el însuși nu le-a invocat și revendicat în fața Comisiei.

Mai menționează, că sesizarea nu corespunde rigorilor prevăzute de lege, în partea ce ține de probatoriul enunțat, or, acesta nu este însoțită de declarația pe propria răspundere a Contestatarului privind proveniența legală a probelor, întocmită conform modelului din anexa nr. 2 la Regulament. În consecință, în această parte, Sesizarea este depusă cu încălcarea normelor obligatorii conținute în art. 92 Cod electoral nr. 325/2022, necorespunzând astfel cerințelor de formă și conținut.

Atrage atenția că, mandatul Președintelui Republicii Moldova este de natură constituțională, iar Constituția dispune asupra atribuțiilor Președintelui, imunității acestuia cât și asupra controlului activității acestuia. Totodată, conform art.1 din Legea cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică nr.199/2010 (1) Prezenta lege reglementează regimul general al funcției de demnitate publică, statutul juridic al persoanei care ocupă această funcție, precum și alte raporturi ce decurg din exercitarea funcției de demnitate publică. Conform art. 11 al aceleiași legi, alin. (1) Demnitarul este obligat să prezinte, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale, iar potrivit art. 23. alin. (1) Demnitarul își exercită mandatul cu bună-credință. În cazul încălcării acestei prevederi, demnitarul poartă răspundere

personală.

Consideră că, prin solicitările sale, reclamantul de fapt solicita Comisiei verificarea activității Președintelui Republicii Moldova, prezentând Comisiei un subiect fals, ce nu ține de competența de examinare a acesteia.

Astfel, susținând că este un subiect fals, se reține că din însăși textul mesajului prezentat de reclamant ca fiind publicat de Primăria sat. Nișcani, rezultă următorul text: „Primăria sat. Nișcani anunță, cu deosebită recunoștință, că Președinta Republicii Moldova, Maia Sandu, va dona premiul”. Reclamantul, prin tentativa de inducere în eroare, prezintă faptul „donației”, trecând-o, în mod subtil și unilateral, la timpul trecut, ca fiind deja realizată, cerând Comisiei să verifice dacă s-a efectuat prin transfer sau numerar. Or, modul în care a acționat Președintele Republicii Moldova sau Președinția, în activitatea sa, nu pot fi obiect de verificare al Comisiei Electorale Centrale. Mai mult ca atât, Reclamantul putea să-și exercite eventualele drepturi ale sale, în conformitate cu Codul administrativ, direct în fața instituției prezidențiale.

În final, enunță că, Președintele Țării, conform normelor citate mai sus, în calitate sa de demnitar public, este obligat să prezinte, în condițiile legii, declarația de avere și interese personale, declarație în care se vor regăsi eventuale donații sau venituri, cheltuieli efectuate în exercițiul mandatului, pe care orice cetățean al Republicii Moldova le va putea consulta.

Referitor la neprezentarea reclamantului la ședința de examinare a sesizării, reliefează că, în data de 24.09.2024, ora 15.00, în ședință era prezent dl. Nicolae Margarint, care este reprezentantul candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, Renato Usatîi. Acesta a solicitat amânarea ședinței, reieșind din imposibilitatea prezentării lui Renato Usatîi în ședința din 24.09.2024 din cauza că era implicat în cadrul unei întâlniri cu alegătorii din or. Șoldănești, stabilită anticipat.

Pe cale de consecință, consideră corectă decizia Comisiei Electorale Centrale prin care s-a respins cererea de amânare și s-a decis de a examina contestația, deoarece candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova Renato Usatîi a delegat și l-a înregistrat pe reprezentantul Nicolae Margarint ca să-i reprezinte interesele, iar acesta era prezent la ședință.

În ședința de judecată, reprezentantul reclamantului Renato Usatîi, avocatul Igor Pohila, a susținut integral acțiunea depusă și a pledat pentru admiterea acesteia, pe motivele de fapt și de drept invocate.

Reprezentantul pârâtei Comisia Electorală Centrală, Galina Botnari a pledat pentru respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, specificând că, temeiuri pentru anularea hotărârii contestate la caz, nu au fost stabilite.

Reprezentantul terțului Maia Sandu, Digore Eduard a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Audiind participanții la proces, studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, analizând argumentele expuse în acțiune și în referințele depuse, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în

contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău conchide că, acțiunea este admisibilă, dar neîntemeiată, urmând a fi respinsă, din următoarele considerente.

În privința admisibilității acțiunii, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău, reține următoarele.

Potrivit prevederilor art. 91 alin.(1) Cod electoral, în sensul prezentului cod, prin contestație se înțelege cererea (sesizarea) în formă scrisă, inclusiv cererea prealabilă, prin care: a) se cere revizuirea, anularea, în tot sau în parte, ori emiterea unui act administrativ de către organul electoral, realizarea unei acțiuni sau obligarea organului electoral la inacțiune; b) se contestă acțiunile/inacțiunile considerate ca ilegale ale subiecților înregistrați, acreditați sau confirmați ori care urmează a fi înregistrați, acreditați sau confirmați de către organele electorale, denumiți în continuare subiecți electorali; c) se contestă faptele considerate ca încălcare a modului de reflectare a campaniei electorale, de difuzare sau de plasare a publicității electorale; d) se contestă faptele considerate ca încălcare a cadrului normativ cu privire la finanțarea partidelor politice, a campaniilor electorale, a candidaților desemnați, a grupurilor de inițiativă și a participanților la referendum; e) se formulează critici în legătură cu alte încălcări ale legislației electorale. (2) Contestațiile depuse în condițiile prezentului cod se examinează de către organele electorale, respectându-se ierarhia acestora. În cazurile stabilite de prezentul cod, precum și de alte acte normative, contestațiile se examinează de către alte organe (autorități) în limita competențelor atribuite. (3) În sensul alin.(2), legalitatea actelor administrative ale organului electoral emitent, precum și acțiunile/inacțiunile acestuia se contestă direct la organul electoral ierarhic superior. După respectarea procedurii prealabile, decizia organului electoral emitent, după caz, decizia organului electoral ierarhic superior în partea adoptării unei noi soluții pe marginea cererii prealabile se contestă direct în instanța de judecată în a cărei rază teritorială se află organul electoral respectiv. (4) Contestațiile prevăzute la alin.(1) lit. b) se depun la organul electoral care a înregistrat, a acreditat sau a confirmat ori urmează să înregistreze, să acrediteze sau să confirme subiecții electorali ale căror acțiuni/inacțiuni se contestă. Deciziile organului electoral pe marginea acestor contestații se contestă în condițiile alin.(3). (5) Acțiunile în contencios administrativ privind legalitatea deciziilor organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art.68 alin.(5¹), a hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și a deciziilor Consiliului Audiovizualului care au tangență cu reflectarea alegerilor, precum și cele privind acțiunile/inacțiunile acestora se depun, fără respectarea procedurii prealabile, *la Curtea de Apel Chișinău.*

Acțiunile în contencios administrativ privind legalitatea deciziilor organelor electorale emise în conformitate cu prevederile art.68 alin.(5¹), a), hotărârilor Comisiei Electorale Centrale și a deciziilor Consiliului Audiovizualului care au

tangență cu reflectarea alegerilor, precum și cele privind acțiunile/inacțiunile acestora se depun, *fără respectarea procedurii prealabile*, la Curtea de Apel Chișinău.

În concordanță cu prevederile statuate la art. 94 alin.(1) Cod electoral, în calitate de subiect al contestației poate fi alegătorul, candidatul desemnat, grupul de inițiativă, blocul electoral, concurentul electoral sau participantul la referendum care revendică încălcarea drepturilor sale legitime prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative în domeniul electoral. Pot depune contestații și partidele politice care au dreptul de a participa la scrutin în condițiile stabilite de art. 27 lit. g).

Potrivit art.98 alin.(2) Cod electoral, Curtea de Apel Chișinău soluționează în primă instanță: a) contestațiile împotriva acțiunilor/inacțiunilor și a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale.

Instanța de judecată menționează că, conform prevederilor art.20 alin.(1) Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În conformitate cu norma juridică prevăzută la art.39 Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngrădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Totodată, art.189 alin.(1) Cod administrativ stabilește că, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

În temeiul art.191 alin.(3) Cod administrativ, *Curtea de apel Chișinău* soluționează în primă instanță acțiunile în contencios administrativ împotriva actelor emise de Banca Națională a Moldovei, precum și acțiunile în contencios administrativ atribuite în competența sa prin Codul electoral.

Astfel, Completul Judiciar constată că, obiect al prezentei contestații îl constituie Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.2946 din 24.09.2024 cu privire la sesizarea nr. CEC-7/16482 din 20.09.2024.

Din analiza normelor de drept sus- indicate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ notează că, Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al R. Moldova din partea Partidului Politic ”Partidul Nostru”, este în drept să înainteze acțiunea în contencios administrativ, iar acțiunea în contestare, utilizată de reclamant pentru revendicarea apărării dreptului său cu privire la contestarea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr.2946 din 24.09.2024, nu este condiționată, la caz, de respectarea procedurii prealabile.

Astfel, se reține că, pentru verificarea legalității actului administrativ individual, reclamantul, conform art. 206 alin.(1) lit. a) Cod administrativ, precum și în funcție de scopul urmărit, poate înainta acțiune în contestare.

Prin urmare, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor de contencios administrativ consideră că, acțiunea este admisibilă și urmează a se expune asupra fondului acțiunii.

În privința netemeinicii acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată reține următoarele.

În corespundere cu art.224 alin.(1) lit. f) Cod administrativ, examinând acțiunea în contencios administrativ în fond, instanța de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri: respinge acțiunea ca fiind neîntemeiată, dacă nu sânt îndeplinite condițiile de adoptare a unei hotărâri prevăzute la lit. a)–e).

În baza art.219 alin.(1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil, pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (Hirro Balani c.Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v.Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

În acord cu reglementările legale statuate la art.220 alin.(1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93, iar potrivit art.221 alin.(1) al aceluiași act normativ, autoritățile publice sânt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sunt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

În virtutea art.93 Cod administrativ, care stabilește sarcina probațiunii, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sânt admisibile doar în baza prevederilor legale.

În accepțiunea art.21 Cod administrativ, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze în conformitate cu legea și alte acte normative. Exercitarea atribuțiilor legale nu poate fi contrară scopului pentru care acestea au fost reglementate.

Art.22 Cod administrativ, prevede că, autoritățile publice și instanțele de judecată competente cercetează starea de fapt din oficiu. Acestea stabilesc felul și volumul cercetărilor și nu sânt legate nici de expunerile participanților, nici de cererile lor de reclamare a probelor.

În același sens, art.194 alin.(1) Cod administrativ, stabilește că, în procedura în prima instanță, în procedura de apel și în procedura de examinare a recursurilor

împotriva încheierilor judecătorești se soluționează din oficiu probleme de fapt și de drept.

Din actele cauzei Colegiul denotă următoarea stare de fapt:

La data de 20.09.2024, candidatul la funcția de Președinte al R. Moldova, desemnat de Partidul Politic "Partidul Nostru", Renato Usatîi a depus de Comisia Electorală Centrală sesizarea ce a fost înregistrată cu nr. de intrare CEC-7/16482 din 20.09.2024 cu privire la încălcarea legislației electorale de către dna Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al R. Moldova în alegerile prezidențiale din 20.10.2024, desemnată de Partidul Politic "Partidul Acțiune și Solidaritate".

Prin sesizarea enunțată supra, s-a specificat că, prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2843 din 12.09.2024 "Cu privire la cererea de înregistrare a dnei Maia Sandu în calitate de candidat la funcția de Președinte al R. Moldova, desemnată de Partidul Politic "Partidul Acțiune și Solidaritate", a simbolului electoral, confirmarea reprezentantului concurentului electoral și a persoanei responsabile de finanțe (trezorierul)", dna Maia Sandu a fost înregistrată în calitate de candidat la funcția de Președinte al R. Moldova.

Potrivit aceleiași sesizări, s-a menționat că, pe mai multe site-uri de știri naționale și internaționale, inclusiv cel gestionat de Cancelaria de Stat ("Moldpres"), precum și pe mai multe surse media, au fost publicate articole, conform cărora, dna Maia Sandu donează premiul "Robert Blum pentru Democrație 2024", în valoare de 25 000 euro, pentru repararea și conservarea bisericii din sat. Nișcani, r-l Călărași, iar întru susținerea celor relatate, au fost atașate link-uri de pe site-urile de știri și de pe pagina Facebook.

Totodată, autorul sesizării a indicat că, la data de 13.09.2024, pe pagina oficială de Facebook a Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași, a fost postat un mesaj de mulțumire în adresa dnei Maia Sandu, pentru donarea premiului "Robert Blum 2024", în valoare de 25 000 euro, în scopul restaurării Bisericii "Sf. Cuvioasa Parascheva".

De asemenea, s-a atras atenția asupra faptului, că la data plasării în spațiul media a informațiilor menționate, d-na Maia Sandu avea calitatea de concurent electoral, și respectiv a indicat că, acest fapt constituie o acțiune de campanie electorală, publicitate electorală.

Prin sesizarea depusă, dl Renato Usatîi a solicitat admiterea acesteia, examinarea modalității de efectuare a donației (prin numerar sau transfer), legalității donației făcute Bisericii din sat. Nișcani, r-l Călărași de către concurentul electoral, Maia Sandu și, în cazul în care donația s-a făcut prin transfer, stabilirea contului bancar de la care s-a făcut și a beneficiarului transferului, iar în cazul în care donația s-a făcut în numerar – stabilirea subiectului care a primit banii; verificarea perioadei în care a fost făcută donația respectivă, după începerea perioadei electorale sau în perioada preelectorală; constatarea efectuării agitației electorale de către Primăria sat. Nișcani, r-l Călărași, cu utilizarea resurselor administrative; constatarea efectuării agitației electorale de către IP Agenția Informațională de Stat "Moldpres", în favoarea

concurrentului electoral Maia Sandu, utilizând cultele religioase și părți componente ale acestora, cu aplicarea sancțiunilor corespunzătoare.

Prin Hotărârea Comisiei Electorale Centrale *****, s-a declarat inadmisibilă sesizarea nr. CEC-7/16482 din 20.09.2024, depusă de dl Renato Usatîi.

În dezacord cu hotărârea enunțată supra, reclamantul Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al R. Moldova din partea Partidului Politic "Partidul Nostru", a promovat prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ, solicitând anularea Hotărârii nominalizate, ca fiind neîntemeiată.

Raportând circumstanțele de fapt reliefate supra, la normele de drept aplicabile raportului juridic litigios instanța de judecată concluzionează asupra netemeinicii revendicărilor formulate de către reclamant prin prezenta acțiune, din motivele ce succed.

Potrivit art. 225 alin. (1) Cod administrativ, instanța de judecată nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității unui act administrativ.(2) verificarea exercitării de către autoritatea publică a dreptului discreționar se limitează la faptul dacă autoritatea publică: a) și-a exercitat dreptul discreționar; b) a luat în considerare toate faptele relevante; c) a respectat limitele legale ale dreptului discreționar; d) și-a exercitat dreptul discreționar conform scopului acordat prin lege

Potrivit art.137 alin.(1) - (4) Cod administrativ, în exercitarea dreptului discreționar atribuit, autoritățile publice trebuie să acționeze cu bună-credință în limitele legal stabilite și cu respectarea scopului pentru care le-a fost atribuit dreptul. Dacă autoritatea publică poate decide discreționar și doar una din mai multe consecințe juridice este legală, atunci dreptul discreționar al autorității publice se reduce la alegerea consecinței juridice/soluției legale. Stările de fapt identice în esență se tratează identic. O tratare neidentică a două stări de fapt identice se admite numai dacă există un motiv obiectiv. Dacă într-un caz autoritatea publică și-a exercitat dreptul discreționar într-un anumit mod, atunci în cazuri similare ea este obligată să își exercite dreptul discreționar în același mod. Această regulă nu se aplică dacă autoritatea publică intenționează să își schimbe în viitor practica de exercitare a dreptului discreționar în cazuri similare.

În accepțiunea art.18 Cod electoral, misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

În accepțiunea art. 95 Cod electoral, (1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea. (4) Contestațiile care vizează faptele prevăzute la art. 91 alin.(1) lit. d) se depun la organul electoral corespunzător în termen de 3 zile de la

identificarea încălcărilor, inclusiv după ziua alegerilor, dar până la validarea mandatelor.

Instanța de judecată punctează că, în temeiul art. 93 din același cod, (1) Organele electorale verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea contestației. Dacă este inadmisibilă, contestația se declară ca atare prin hotărâre a organului electoral. (2) Contestația se declară inadmisibilă, în special, când: *c) a fost depusă după expirarea termenului prevăzut de prezentul cod; d) nu corespunde cerințelor de formă și conținut, iar contestatarul nu a înlăturat neajunsurile în termenul stabilit de organul electoral.*

Prin prisma art. 96 Cod electoral, (1) Fiecare contestatar probează faptele pe care își întemeiază pretențiile formulate și este responsabil de veridicitatea și calitatea probelor prezentate. (2) Obligația de a confirma respectarea termenului de depunere a contestației în condițiile art. 95 revine contestatarului.

În acord cu dispozițiile art. 101 alin. (2) lit. a) Cod electoral, Organul electoral, după examinarea contestației, este în drept: a) să declare inadmisibilă contestația.

La caz, Completul specializat în examinarea acțiunilor de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău constată că, reclamantul Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic "Partidul Nostru", a depus la Comisia Electorală Centrală sesizarea înregistrată cu nr. 7/16482 la data de 20.09.2024, făcând referire la acțiunea de donare a candidatului la funcția de Președinte al R. Moldova, Maia Sandu, desemnat de Partidul Politic "Partidul Acțiune și Solidaritate" a premiului "Robert Blum 2024", în valoare de 25 000 euro.

Completul de judecată învederează că, din conținutul mesajelor de pe portalurile de știri, la care s-a făcut trimitere în sesizarea enunțată supra, au fost publicate în perioada 13-16.09.2024, iar postarea de pe pagina oficială Facebook a Primăriei sat. Nișcani, r-l Călărași, a fost publicată la data de 13.09.2024.

În contextul celor reliefate, Colegiul reține fără echivoc că, prin prisma reglementărilor statuate expres în conținutul art. 95 Cod electoral, concluzia Comisiei Electorale Centrale privind inadmisibilitatea contestației depuse de către Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de Partidul Politic "Partidul Nostru" la data de 20.09.2024, este una justă și întemeiată, or, informația despre acțiunea de donare a premiului "Robert Blum 2024" în valoare de 25 000 euro, a fost publicată la data de 13.09.2024, apoi preluată și publicată inclusiv pînă la data de 16.09.2024, iar contestatarul nu a indicat că ar fi luat cunoștință cu această informație la o altă dată decît cea la care au apărut postările și nu a prezentat probe în acest sens. Prin urmare, contestația a fost depusă cu omiterea termenului de 3 zile de contestare.

Instanța de judecată menționează că, verificarea admisibilității unei contestații, presupune verificarea întrunirii criteriilor formale și procedurale, care permit autorității să supună analizei fondul acesteia.

Colegiul reiterează că, această etapă preliminară, este esențială pentru buna administrare, prevenirea abuzurilor de drept, precum și în vederea asigurării ordinii și celerității procesului.

Corespunzător, în situația în care, cererea/contestația a fost depusă, ne fiind respectată una sau mai multe condiții de admisibilitate, autoritatea nu poate purcede la examinarea acesteia în fond, declararea ca fiind inadmisibilă a contestației reprezentând o modalitate de protecție procedurală care garantează examinarea doar a cererilor/contestațiilor ce au fost depuse cu respectarea rigorilor legale.

Subsecvent, Colegiul reține că, la caz, contestația electorală a fost depusă cu omiterea termenului stabilit în acest sens de legislator și prin urmare, nu îndeplinește cerința de admisibilitate cu privire la termen, Comisia Electorală Centrală corect concluzionând de a o declara inadmisibilă, fără a se expune asupra argumentelor invocate în conținutul acesteia.

Nu pot fi reținute afirmațiile din cererea de chemare în judecată cu referire la faptul, că informația a devenit cunoscută contestatarului la data de 19.09.2024, or, această versiune a apărut abia după ce CEC a examinat sesizarea/contestație și abia în cererea de concretizare a temeiurilor din acțiune în instanța de judecată, fiind doar niște afirmații neprobate.

În această ordine de idei, Colegiul reține că, respectarea termenelor în procedurile electorale sânt esențiale pentru ordonarea corectă a operațiunilor și pentru protejarea securității juridice, drepturile putând fi exercitate doar în cadrul stabilit de lege, iar expirarea termenului, face imposibilă revendicarea acestora.

Astfel, termenele procedurale servesc ca prevenție împotriva abuzului de drepturi, iar nerespectarea acestora, are drept consecință, pierderea dreptului de a sesiza autoritățile competente.

Totodată, Colegiul va desconsidera argumentele reclamantului, formulate în acțiune, potrivit cărora, la examinarea sesizării din 20.09.2024, acestuia din urmă i s-a lezat dreptul la un proces echitabil, fiind viciată procedura administrativă, pe motiv că reclamantul a fost lipsit de posibilitatea de a participa la ședința CEC și de a-și susține poziția, fiind implicat într-o întâlnire cu alegătorii din or. Șoldănești, stabilită anticipat, or, după cum se denotă din actele cauzei și din dosarul administrativ, în ședință a fost prezent dl Nicolae Margarint, care a fost delegat și înregistrat de a reprezenta interesele lui Renato Usatîi, candidat la funcția de Președinte al R. Moldova, acesta a avut posibilitatea de a se expune, de a prezenta probe, însă a ales să părăsească ședința Comisiei (fila 2-3 din extrasul din procesul-verbal nr.296 din 24.09.2024).

Prin urmare, alegațiile reclamantului în acest sens urmează a fi apreciate critic, acestea purtând un caracter declarativ.

În consecință, analizând normele legale în coraport cu circumstanțele faptice stabilite, precum și criticele aduse hotărârii contestate de către reclamant, completul judiciar ajunge la concluzia de a respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea înaintată de

Renato Usatîi, candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de PP "Partidul Nostru" împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al RM cu privire la anularea Hotărârii Comisiei Electorale Centrale ***** or, hotărârea Comisiei Electorale Centrale este emisă în corespundere cu normele legii, nefiind constatate careva abateri la emiterea acesteia, iar contrariul nu a fost demonstrat în cadrul procesului de judecată, organizat cu respectarea principiilor contradictorialității și al egalității de tratament, ceea ce denotă că, temei de admitere a acțiunii nu există.

Conform art.art.224 alin. (1) lit. f) Cod administrativ, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții de Apel Chișinău,-

h o t ă r ă ș t e:

Se respinge ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ înaintată de Renato Usatîi, candidat desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova de PP Partidul Nostru împotriva Comisiei Electorale Centrale, terț Maia Sandu, candidat la funcția de Președinte al RM cu privire la anularea actului administrativ – Hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.2946 din 24 septembrie 2024.

Hotărârea cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție, în termen de 3 zile.

**Președintele ședinței,
judecătorul**

Ghenadie Mîra

Judecătorii

Victoria Sîrbu

Angela Braga